

Obsah

Seznam použitých zkratek	8
Předmluva	9
Úvodem	10
1. Prameny a principy právní ochrany dřevin rostoucích mimo les	11
1.1 Spory kolem definice „dřeviny rostoucí mimo les“	11
1.2 Památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin, registrované VKP, stromořadí	13
1.3 Dotčení jiných zájmů chráněných podle ZOPK při zásazích do dřevin	14
1.4 Ochrana dřevin podle ZOPK, jiné veřejnoprávní předpisy, občanský zákoník ..	14
1.5 Tři principy obecné právní ochrany dřevin rostoucích mimo les	15
2. Ochrana dřevin před poškozováním a ničením, ořezy a jiné zásahy	16
2.1 Kácení dřevin, pařez a torzo	16
2.2 Nedovolené zásahy do dřevin, které jsou v rozporu s požadavky na jejich ochranu	17
2.3 Kdy se o nedovolené zásahy nejedná	18
3. Povinnost vlastníků pečovat o dřeviny, vymáhání, právní následky neplnění	20
3.1 Účel povinnosti vlastníka pečovat o dřeviny podle ZOPK	20
3.2 Otázka vlastnictví dřevin	20
3.3 Vymáhání povinnosti vlastníka pečovat o dřeviny ze strany orgánů ochrany přírody	22
3.4 Možnost uložení provedení nezbytných zásahů při výskytu nákazy dřevin	23
4. Povolování kácení dřevin	25
4.1 Účastníci řízení o povolení kácení dřevin	26
4.2 Náležitosti žádosti o povolení kácení dřevin	28
4.3 Vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin, znalecké (odborné) posudky	29
4.4 Správné uvážení o existenci, nebo neexistenci závažných důvodů pro povolení kácení	32
4.5 Ohledání na místě, ústní jednání, seznámení s podklady před vydáním rozhodnutí, lhůty	34
4.6 Rozhodnutí o žádosti o povolení kácení, odůvodnění, podmínky, platnost	34
4.7 Závaznost rozhodnutí pro právního nástupce, změny a zrušení rozhodnutí	36
4.8 Povolování kácení pro účely výstavby	38
4.9 Řízení a rozhodnutí v případě společného stromu (spoluvlastnictví)	40
5. Ukládání náhradní výsadby, úvahy o odvodech za pokácené dřeviny	43
5.1 Nedostatky NV v praxi a úvahy o uzákonění odvodů	43
5.2 Možnost, nebo povinnost uložení náhradní výsadby	45
5.3 Uložení náhradní výsadby pouze v rozhodnutí o povolení kácení	46
5.4 Komu, kde, v jakém rozsahu a termínu se NV a následná péče ukládá	48
5.5 Změna uložené NV, kontrola a vymáhání	50

6. Výjimky z povolovacího principu, kácení na oznámení, volné kácení, krajní nouze	52
6.1 Kácení na předchozí písemné oznámení	52
6.1.1 Náležitosti oznámení o kácení dřevin	53
6.1.2 Důvody kácení na oznámení	54
6.1.3 Pozastavení, omezení nebo zákaz oznámeného kácení	57
6.2 Volné kácení tzv. podměrečných dřevin, ovocné dřeviny v zahradách	58
6.2.1 Měření obvodu kmene ve specifických situacích, vícekmeny	59
6.2.2 Určování celkové plochy zapojených porostů dřevin	60
6.2.3 Ovocné dřeviny v zahradách – účel, nebo seznam	61
6.3 Kácení dřevin při zřejmém a bezprostředním ohrožení	62
7. Památné stromy a zvláště chráněné druhy rostlin	65
7.1 Památné stromy	65
7.2 Zvláště chráněné druhy rostlin	68
8. Kácení dřevin a dotčení dalších zájmů chráněných ZOPK	70
8.1 Jak zjistit možné dotčení jiného chráněného zájmu	71
8.2 Povolení ke kácení jako konečné, poslední rozhodnutí	71
8.3 Souběh s jinými ochrannými režimy podle ZOPK jako předběžná otázka	72
8.4 Akty jiných orgánů ochrany přírody ve vztahu ke kácení dřevin – forma rozhodnutí	72
8.5 Povolení ke kácení jen v mezích aktu vydaného k ochraně jiného zájmu	73
9. Kompetence – výkon státní správy v ochraně mimolesních dřevin	74
9.1 Kompetence v obecné ochraně dřevin rostoucích mimo les	74
9.2 Povolení kácení dřevin na obecních pozemcích – problém podjatosti	75
9.3 Nejčastější vady výkonu státní správy v ochraně dřevin, závaznost metodických pokynů MŽP, dozor	77
9.4 Kompetence ve zvláštní ochraně dřevin a v ochraně některých souvisejících zájmů	78
10. Účast veřejnosti, práva ekologických spolků, občanů a obcí	80
10.1 Přímá účast občanů v ochraně dřevin rostoucích mimo les	80
10.2 Práva ekologických spolků podle § 70 odst. 2 a 3 ZOPK	80
10.3 Obce jako účastníci řízení o povolení kácení dřevin rostoucích mimo les	85
10.4 Obecně závazné vyhlášky obcí coby prostředek k ochraně dřevin a jiné zeleně	86
11. Prevence a odpovědnost, omezení a zákaz kácení, kontroly, sankce	88
11.1 Omezení, zákaz, zastavení kácení (§ 66, § 80 odst. 2 ZOPK)	88
11.2 Kontroly výkonu státní správy v ochraně dřevin	90
11.3 Deliktní odpovědnost za nedovolené kácení a poškození dřevin	92
11.3.1 Otázka tzv. dobré víry v důsledku vadného výkonu státní správy	94
11.3.2 Problém určení odpovědného subjektu („zadavatel – zhotovitel díla“)	95
11.3.3 Problémy spojené s formulací některých skutkových podstat v ZOPK	97
11.3.4 Souběhy správních deliktů, souběžný správní a trestní postih	97
11.4 Odpovědnost za ekologickou újmu, kompenzační opatření	99

12. Dřeviny z pohledu jiných veřejnoprávních předpisů	101
12.1 Zákon o pozemních komunikacích	102
12.1.1 Ustanovení relevantní ve vztahu k dřevinám	102
12.1.2 Kácení dřevin na silničních pozemcích na povolení podle ZOPK	103
12.2 Zákon o drahách	105
12.2.1 Ustanovení relevantní ve vztahu k dřevinám	105
12.2.2 Kácení dřevin u železničních drah na povolení podle ZOPK	105
12.2.3 Aktuální výhled na změnu právní úpravy kácení u železnic	106
12.3 Nařízení kácení stromů jako odstranění zdroje ohrožení pozemní komunikace, resp. dráhy a provozu na nich	107
12.4 Vodní zákon	109
12.4.1 Ustanovení relevantní ve vztahu k dřevinám	109
12.4.2 Kácení při údržbě břehových porostů na oznámení podle ZOPK a ochrana VKP	110
12.4.3 Kácení a vysazování dřevin na hrázích vodních děl	110
12.5 Energetický zákon	112
12.5.1 Ustanovení relevantní ve vztahu k dřevinám	112
12.5.2 Kácení v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy na oznámení podle ZOPK	113
12.6 Zákon o státní památkové péči	114
12.6.1 Ustanovení relevantní ve vztahu k dřevinám	114
12.6.2 Kácení a výsadba v prostředí kulturních památek a na veřejných prostranstvích v památkových zónách a rezervacích a jejich ochranných pásmech	116
13. Dřeviny z pohledu občanského práva	119
13.1 Stromy v rámci sousedského práva	119
13.2 Předcházení škodám a odpovědnost za škodu způsobenou pádem stromu nebo jeho části	123
13.3 Odpovědnost vlastníka lesa za škodu ve vztahu k ustanovením lesního zákona	125
14. Ochrana lesních dřevin	128
14.1 Ochrana podle lesního zákona	129
14.1.1 Základní povinnosti a omezení související s ochranou lesních dřevin	129
14.1.2 Ochrana pozemků určených k plnění funkcí lesa	131
14.1.3 Povinnosti a omezení při hospodaření v lese	133
14.1.4 Orgány státní správy lesů a lesní stráž	137
14.1.5 Výkon dozoru podle lesního zákona	139
14.1.6 Sankce podle lesního zákona	139
14.2 Ochrana lesních dřevin instituty ZOPK	140
14.3 Ochrana podle zákona o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa	146
14.4 Trestněprávní ochrana lesních dřevin	149
Vzory správních úkonů	152
Literatura	167